

SAMMENLIGNING AF UNIVERSITETSINSTITUTIONER OPDELT PÅ HOVEDOMRÅDE

Uddannelse er vigtig for Danmark. Det er der bred enighed om politisk og i samfundet generelt. Der er således bred enighed om målsætningen, at 95 pct. af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse og at mindst 50 pct. skal have en videregående uddannelse. Der er dog en risiko for, at fokus udelukkende kommer til at dreje sig om at presse flere gennem uddannelsessystemet, uden der sker en tilstrækkelig vurdering af behovet for og kvaliteten af den specifikke uddannelse. For at kunne sige noget om dette er det nødvendigt at sætte fokus på resultaterne af uddannelserne. I dette notat præsenteres derfor fire mål for universiteternes resultater. De fire mål er: Afkast af uddannelse, risiko for ledighed, frafald på uddannelsen og studietidslængde. De to første mål er outcome mål, mens de to sidste mål er procesmål. Fælles for de fire mål er, at resultaterne for de forskellige institutioners hovedområder er gjort sammenlignelige, ved at der er kontrolleret for sociale baggrundsfaktorer. Det vil med andre ord sige, at der er taget højde for, at de forskellige uddannelser modtager studerende med forskellige kvalifikationer.

Analyseenhederne og de fire mål:

Enhederne der analyseres, er hovedområderne på universitetsinstitutionerne. De store hovedområder er samfundsvidenskab, humaniora, sundhedsvidenskab, de tekniske videnskaber og naturvidenskab¹. Hovedområde opdelingen stemmer ikke overens med fakulteter, men der er et betydeligt overlap. Med hensyn til institutionsopdelingen, så har de mange fusioner i de senere år betydet, at det institutionelle tilhørsforhold i mange tilfælde har ændret sig. Det grundlæggende princip i denne analyse er at anskue fortiden i nutidens lys. Dog er der vist resultater for enkelte "historiske" institutioner. Eksempelvis er resultaterne for Handelshøjskolen, Århus Universitet vist separat, og ikke inkluderet i Århus Universitets hovedområder generelt.

De fire mål er:

Afkast af uddannelsen

Afkastet af uddannelsen er målt som bruttolønnen i den fem-årige perioden 11-15 år efter, man har påbegyndt sin kandidatuddannelse. Indkomsten er målt som alm. Indkomst, overskud fra egen virksomhed og vederlag. I analysen er 0,5 pct. ekstreme cases i begge sider af fordelingen ekskluderet. Hvert af de fem år anvendes som en separat case i analysen. Der er anvendt multivariabel regressionsanalyse.

Ledighed

Der måles, om en den enkelte person har været ramt af ledighed i det givne år. Mere konkret er en person kodet som ramt af ledighed, hvis vedkommende har haft en ledighedsgrad over 0 i det givne år. Målet tager således ikke højde for varigheden af denne ledighed. Målet opfanger heller ikke personer, der eksempelvis er på aktivering. Langt hovedparten af disse vil dog have en ledighedsperiode i det givne år. Hvert år i den fem-årige analyseperiode anvendes som separat case. Der er anvendt logistisk regression, der tager højde for, at hver person er med flere gange i analysen.

---

¹ Danmarks Statistiks opdeling af uddannelser på hovedområder er anvendt.

Studietidslængde

Studietidslængden er målt som perioden, fra man blev optaget på en kandidatuddannelse, til denne uddannelse blev afsluttet. Den analyserede periode er fra 1988 - 1992. På RUC er studietidslængden regnet fra det tidspunkt, man blev optaget på en basisuddannelse, til man havde gennemført en kandidatuddannelse på RUC. For de uddannelser, der har en normeret studietid på mere end fem år, er der før regressionsanalysen fratrukket den relevante periode. Der er anvendt en multivariat regressionsanalyse.

Frafald:

Frafaldet er udelukkende regnet på udelte kandidatuddannelser. På RUC er man regnet som havende gennemført, hvis man har påbegyndt en basisuddannelse og afsluttet en kandidatuddannelse. Da analysen er gennemført for dem, der startede i perioden 1988 - 1992, hvor den delte kandidatuddannelsen ikke var udbredt udenfor handelshøjskolerne, er kun de, der startede på en kandidatuddannelse, medtaget. Handelshøjskolerne er af samme årsag ikke inkluderet i denne analyse. Der er anvendt en logistisk regressionsanalyse. Et lavt frafald er naturligvis ikke et gode i sig selv. Såfremt et lavt frafald opnås ved at slække kravene, er det snarere negativt. Alt andet lige må man dog fastholde, at en institution, der tilbyder bedre undervisning, bedre vil være i stand til at få de studerende gennem studiet.

Resultaterne

I tabellen nedenfor er rangeringen af de enkelte institutioner vist. Rangeringen er lavet på baggrund af parametrene i de anvendte regressionsresultater, og er et udtryk for, hvor godt institutionerne klarer sig, når der tages højde for forskelle i elevernes baggrund og kvalifikationer ved optagelse. Rangeringen er lavet således, at det bedste resultat står øverst. Det vil sige, at uddannelsen med det største afkast, den mindste ledighed, den korteste studietid og det mindste frafald har rang 1. På www.universitetslisten.dk findes en sorterbar liste. Ser man på tværs af målene, er billedet, at de der klarer sig godt på et område, klarer sig også godt på andre områder². Dette er mindst tydeligt ifht. frafaldet og de øvrige mål, omend der også her synes at være en positiv sammenhæng. Hovedområdet, der klarer sig bedst generelt, er sundhedsvidenskab efterfulgt af samfundsvidenskab. Derefter følger de tekniske videnskaber og naturvidenskab. I bunden ligger det humanistiske hovedområde med begrænsede afkast, høj ledighed, lange studietider og relativt højt frafald. Sammenligner man på tværs af institutioner, klarer RUC sig dårligst, efterfulgt af Københavns Universitet.

Tabel 1: Rangering af universitetsinstitutionerne opdelt på hovedområde

Hoved-område og institution	Afkast – Rangering	Ledighed- Rangering	Studietid – Rangering	Frafald – Rangering
Ålborg Universitet, samfundsvidenskabelig	7	12	5	11
Århus Universitet, samfundsvidenskabelig	8	1	20	14
Københavns Universitet, samfundsvidenskabelig	9	6	17	13
SDU, samfundsvidenskabelig	6	7	7	16

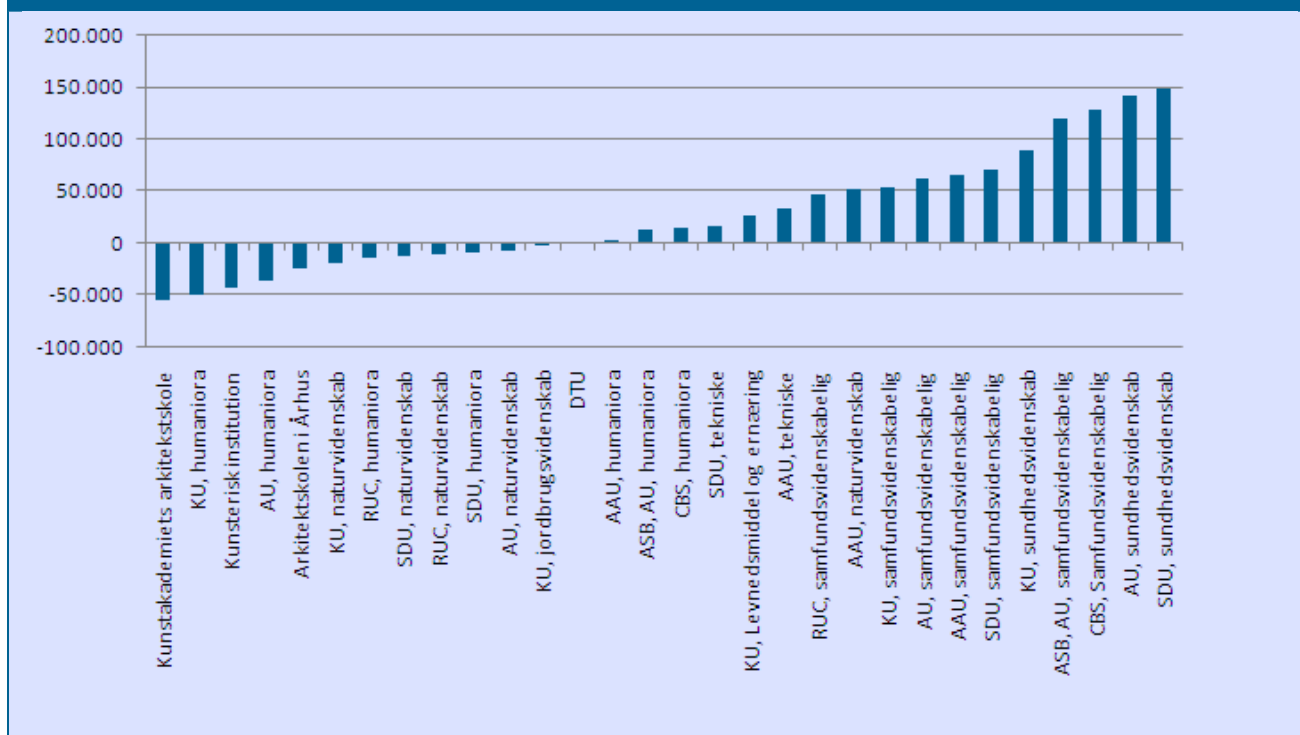
² Der er en positiv korrelation mellem rangeringen på de fire mål

RUC, samfundsvidenskabelig	11	18	16	22
Handelshøjskolen i København, Samfundsvidenskabelig	3	9	11	-
Ålborg Universitet, humaniora	17	21	8	12
Århus Universitet, humaniora	27	27	30	17
Københavns Universitet, humaniora	29	30	29	21
SDU, humaniora	21	22	10	15
RUC, humaniora	24	26	28	26
Handelshøjskolen i København, humaniora	15	10	12	-
Ålborg Universitet, tekniske	12	5	2	7
Arkitektskolen i Århus	26	25	18	4
DTU	18	17	14	10
SDU, tekniske	14	16	9	24
Kunstakademiets arkitektskole	30	28	19	2
Ålborg Universitet, naturvidenskab	10	3	1	18
Århus Universitet, naturvidenskab	20	19	23	19
Københavns Universitet, naturvidenskab	25	24	26	23
SDU, naturvidenskab	23	23	22	20
RUC, naturvidenskab	22	20	25	25
Københavns Universitet, jordbrugsvidenskab	19	2	13	9
Århus Universitet, sundhedsvidenskab	2	11	21	3
Københavns Universitet, sundhedsvidenskab	5	14	15	5
SDU, sundhedsvidenskab	1	8	24	6
Københavns Universitet, Levnedsmiddel og ernæring	13	15	3	8
Kunstneriske institutioner	28	29	4	1
Handelshøjskolen, Århus Universitet, samfundsvidenskabelig	4	4	6	-
Handelshøjskolen, Århus Universitet, humaniora	16	13	27	-

Resultaterne for de enkelte mål er vist nedenfor i søjlediagrammer. Her er vist de faktiske scorer for hver af målene. Ved tolkning af resultaterne er det vigtigt at være opmærksom på, at "scoren" i alle tilfælde ses i forhold til en referencegruppe, der pr. definition er '0' for analysen af løn og studietid, og '1' i analysen af ledighed og frafald (odds lig 1). Der er med andre ord tale om, hvor godt den enkelte uddannelse klarer sig i forhold til andre uddannelser på samme niveau.

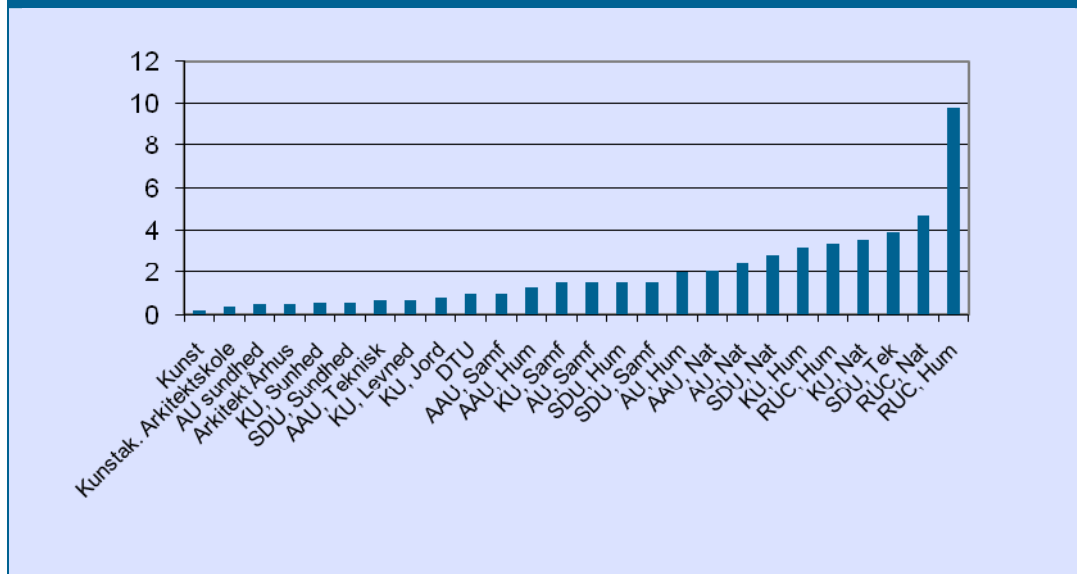
Af figur 1 fremgår det relative afkast for de forskellige områder, efter der er kontrolleret for forskelle i baggrundskaraktetika. Alle tallene er sat i relation til en studerende fra DTU. Størst positiv gevinst har sundhedsvidenskaberne og samfundsvidenskaberne. Der er betydelige forskelle i afkast. En person vil således ved at starte på sundhedsvidenskaberne tjene op til 200.000 kr. mere om året i bruttoløn end en kandidat inden for det humanistiske område og de kunstneriske uddannelser. Forskellene vil dog naturligvis ikke slå helt igennem på den enkeltes økonomi pga. det progressive skattesystem.

Figur 1: relative forskelle i afkast af uddannelse regnet i 1999 kroner

Af figur to fremgår forskellen i ledighedsrisiko opgjort som odds for ledighed sammenlignet med referencekategorien samfundsfag fra RUC (Odds 1). Fordelingen er i det store og hele magen til afkastet på de enkelte uddannelsesområder. Dårligst står det til for de humanistiske og kunstneriske uddannelser. Sammenligner man sundhedsvidenskab på de tre universiteter, fremgår det, at København ligger lavest. Årsagen til dette er, at der her indgår andre uddannelser med lavere afkast end lægeuddannelsen.

Figur 2: Odds for ledighed kontrolleret for baggrundsfaktorer

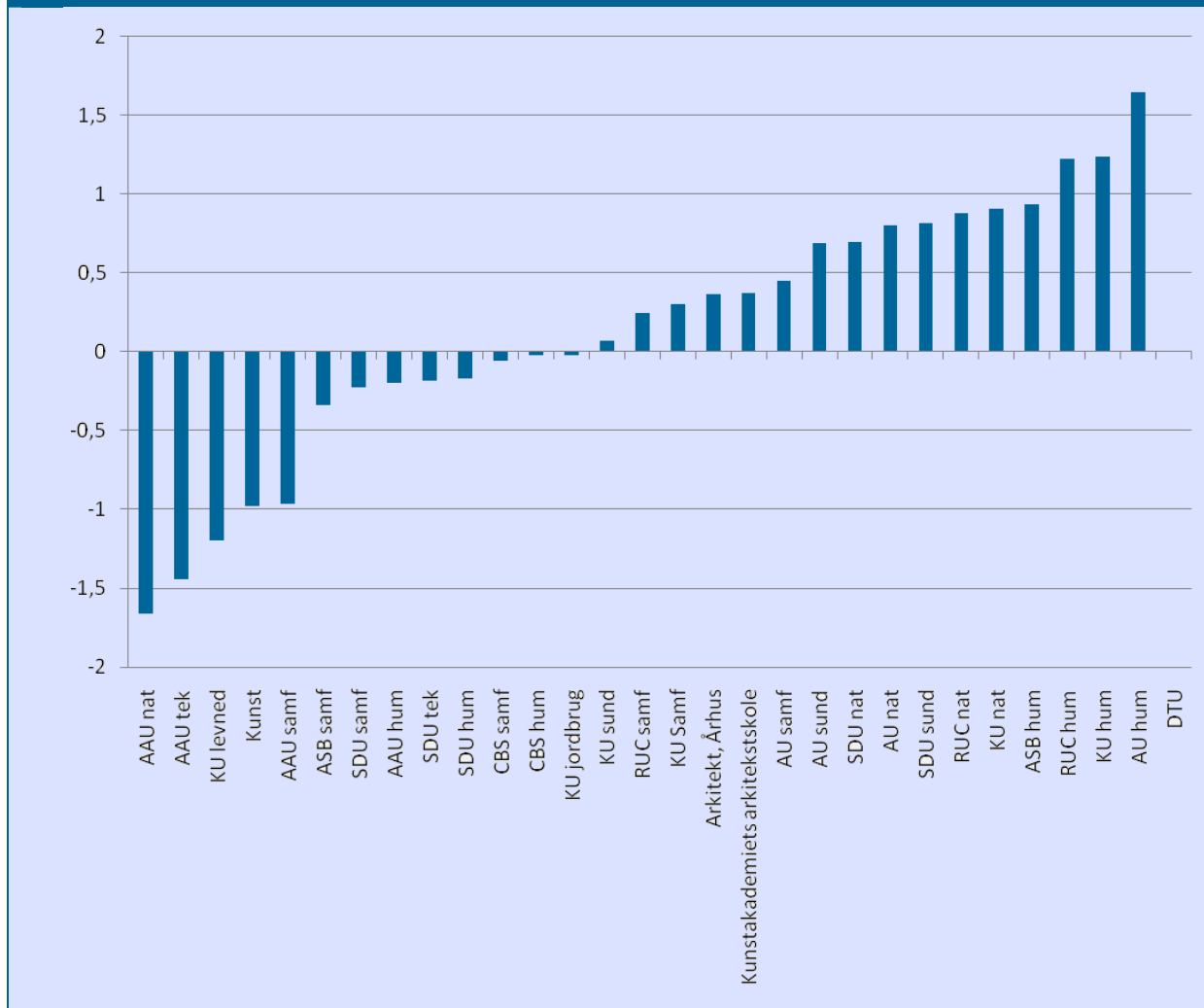
Nedenfor ses de to procesmål. Den første figur viser odds på frafaldet på kandidatuddannelserne i forhold til referencekategorien Resultaterne er for personer optaget i perioden 1988 - 1992, så der er ikke længere studieaktive.

Figur 3: Odds for frafald relativt til DTU kontrolleret for baggrundsfaktorer

Den relative længde af kandidatstudietiden set i forhold til DTU fremgår af figuren nedenfor. De uddannelser, der er normeret til mere end 6 år, har fået trukket tilsvarende fra. Længst er studietiden på humaniora i København og Århus, men uddannelserne inden for naturvidenskab og det tekniske hovedområde i Ålborg ligger lavest.

Figur 4: Studietid

Figur 3: Metode

Undersøgelsens population er de personer, der er startet på en uddannelse på en universitetsinstitution i årene 1988 til 1992. For disse personer er der udtrukket en række baggrundsoplysninger. Det drejer sig om forældres uddannelse, indkomst mv. og adgangsgivende uddannelsestype og -resultater. Derudover anvendes oplysninger om efterfølgende studieforb, og endelig er der brugt oplysninger om arbejdsmarkedstilknøtning og indkomst i en femårig periode mellem 11 og 15 år efter studiestart, hvilket vil sige årene 1999 – 2007. Dvs., at der ses på indtjeningsevnerne ca. 5 til 10 år efter, at de fleste er færdiguddannede. Grunden til, at der kigges så langt 'frem i tiden', er, at det giver mulighed for en vis stabilisering af indkomsten og samtidigt tillader at også de langsomme færdiggør deres studie. Samlet giver disse oplysninger mulighed for ved hjælp af regressionsanalyse at undersøge, hvor gode de enkelte uddannelsesinstitutioner er til at få de studerende igennem studiet samt til at give de studerende kompetencer, som er efterspurgt og anvendelige på arbejdsmarkedet.

Konklusion

Undersøgelsen viser, at der er signifikante og betydelige forskelle mellem institutionerne, når der kontrolleres for baggrundsfaktorer. De største forskelle findes mellem hovedområderne og ikke mellem institutionerne. Sundhedsvidenskab og samfundsvidenskab ligger i top, mens specielt de humanistiske uddannelser klarer sig dårligt. Der er dog forskelle mellem institutionerne, men ikke systematiske. Et eksempel på forskelle på tværs af institution, når hovedområde holdes konstant, er, at humaniora i Ålborg klarer sig betydeligt bedre end humaniora i København. Der generelle billede er, at en enhed (et hovedområde på en institution), der klarer sig godt på et område, også klarer sig godt på et andet område.